

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Документ за разглеждане в заседание

A6-0017/2009

26.1.2009

ДОКЛАД

относно перспективите пред авторските права в Европейския съюз
(2008/2121(INI))

Комисия по правни въпроси

Докладчик: Manuel Medina Ortega

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	10
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРОМИШЛЕНОСТ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ЕНЕРГЕТИКА.....	15
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР И ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ.....	18
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	22

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно перспективите пред авторските права в Европейския съюз
(2008/2121(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 14 и 95 от Договора за ЕО,
- като взе предвид член 27 от Всеобщата декларация за правата на човека на ООН,
- като взе предвид член 17, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз,
- като взе предвид доклада на Комисията от 30 ноември 2007 г. относно прилагането на Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (SEC(2007)1556),
- като взе предвид Зелената книга на Комисията от 16 юли 2008 г. относно авторското право в икономиката на знанието (COM(2008)0466),
- като взе предвид Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество¹,
- като взе предвид Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно упражняването на права върху интелектуалната собственост², както и Декларация 2005/295/ЕО на Комисията относно член 2 от Директива 2004/48/ЕО³,
- като взе предвид своята резолюция от 25 септември 2008 г. относно колективно трансгранично управление на авторското право и сродните му права за законни онлайн музикални услуги⁴,
- като взе предвид своята резолюция от 15 януари 2004 г. относно общностна рамка за дружествата за колективно управление в областта на авторското право и сродните права⁵,
- като взе предвид Препоръка 2005/737/ЕО на Комисията от 18 май 2005 г. относно колективно трансгранично управление на авторско право и сродните му права за законни онлайн музикални услуги⁶,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 16 април 2004 г. относно

¹ ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10.

² ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр. 45.

³ ОВ L 94, 13.4.2005 г., стр. 37.

⁴ Приети текстове, P6_TA(2008)0462.

⁵ ОВ С 92 Е, 16.4.2004 г., стр. 425.

⁶ ОВ L 276, 21.10.2005 г., стр. 54.

управлението на авторското право и сродните му права на вътрешния пазар (COM(2004)0261),

- като взе предвид Директива 96/9/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 11 март 1996 г. за правна закрила на базите данни¹,
- като взе предвид Директива 2006/116/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 12 декември 2006 г. за срока за закрила на авторското право и някои сродни права²,
- като взе предвид своята резолюция от 27 септември 2007 г., озаглавена „i2010 г.: Към европейска дигитална библиотека“³,
- като взе предвид член 45 от своя правилник,
- като взе предвид доклада на комисията по правни въпроси и становищата на комисията по промишленост, изследвания и енергетика и комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (А6-0017/2009),

Авторско право и информационно общество

1. припомня, че приемането на Директива 2001/29/ЕО беше една от приоритетните цели, определени от Европейския съвет в Лисабон от 23 и 24 март 2000 г. в рамките на процеса за изграждане на конкурентоспособна и динамична икономика, основана на знанието;
2. припомня, че Европейската общност и държавите-членки са задължени да спазват международните разпоредби относно авторското право, а именно член 9, параграф 2 от Бернската конвенция за закрила на произведенията на литературата и изкуството от 1886 г. и член 13 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, възпроизведени в член 5, параграф 5 от Директива 2001/29/ЕО;
3. счита за задоволително прилагането на горепосочената директива в отделните държави-членки, както и нейното въздействие върху хармонизацията на авторското право;
4. отбелязва, че гореспоменатият първи доклад на Комисията относно приложението на членове 5, 6 и 8 от Директива 2001/29/ЕО не позволява същинска оценка поради закъснялото транспониране от страна на държавите-членки и следователно призовава Комисията да съсредоточи усилията си върху пълното транспониране на Директива 2001/29/ЕО във всичките ѝ аспекти и да гарантира баланс между осигуряването на възнаграждение за притежателите на права и разпространението в полза на европейските потребители;
5. изразява съжаление от факта, че в своя доклад Комисията пренебрегва законодателната практика на държавите, които се присъединиха към Съюза след приемането на Директива 2001/29/ЕО;

¹ ОВ L 77, 27.3.1996 г., стр. 20.

² ОВ L 372, 27.12.2006 г., стр. 12.

³ ОВ С 219 Е, 28.8.2008 г., стр. 296.

6. изразява надеждата, че Комисията ще отдели повече време за определянето на по-разнообразна гама от мерки за транспониране и бъдеща съдебна практика;
7. счита, че приложението на Директива 2001/29/ЕО трябва да е с по-широк обхват и следва в частност да взема предвид разпоредбите относно електронната търговия, включени в Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар¹, Директива 2004/48/ЕО и разпоредбите относно защитата на личните данни, включени в Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни²;
8. отбелязва, че евентуалната реформа на Директива 2001/29/ЕО би била неуместна, като се има предвид че процесът на нейното транспониране от държавите-членки завърши едва през 2006 г.;
9. смята, че Директива 2001/29/ЕО представлява справедлив баланс между интересите на различните заинтересовани страни;
10. припомня, че Директива 2001/29/ЕО играе важна роля за приспособяването на авторското право и сродните му права към информационното общество;
11. приветства инициативата на Комисията за улесняване на разискванията между заинтересованите страни относно таксите за авторски права при копиране за частно ползване чрез платформа, обединяваща представители на индустрията, притежателите на права и потребителите, чиято цел е да се направи обективна оценка на положението с въпросните такси и въпросите, които повдигат те, по-специално в онлайн среда; подкрепя идеята платформата да разгледа, като се прилага последователен и справедлив подход, въпроси като законния източник и критериите за определяне на таксите за авторски права, в това число ролята на проучванията сред потребителите за процеса и информацията за таксите за авторски права при копиране за частно ползване, предоставяна на потребителите; отправя искане към Комисията да осведомява Парламента относно напредъка на работата на платформата; в допълнение счита, че наличието на условия на равнопоставеност е в интерес на притежателите на права, потребителите и индустрията;
12. изразява недоумение относно причините гореспоменатата Зелена книга на Комисията да се съсредоточава почти изключително върху печатните издания, пренебрегвайки останалите браншове на културната индустрия;
13. припомня на Комисията, че по отношение на регулирането на авторското право и сродните му права е от съществено и неотложно значение институциите на ЕС да си сътрудничат отблизо и да действат съгласувано;
14. настоява Комисията да проявява последователност в своя подход към авторските права; предлага само една генерална дирекция да координира предложенията на

¹ ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1.

² ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

различните отрасли така, че да се следи за зачитането на правното основание на авторското право и да се избягват нежелани последствия;

15. смята, че закрилата на авторското право, сродните му права и интелектуалната собственост са важен елемент за гарантиране на икономическата конкурентоспособност на Европейския съюз;
16. отбелязва, че отраслите в областта на творческата дейност са развиващ се сектор, който осигурява 2,6 % от БВП на Европейския съюз (2003 г.) и в който са заети над пет милиона души;
17. счита, че творческите индустрии играят важна роля за информационното общество;
18. припомня, че защитата на авторското право и сродните му права в рамките на информационното общество е важен елемент за развитието на икономиката на вътрешния пазар и подкрепя добродетелен кръг от поощрения, творчество, инвестиции и разпространение до европейските потребители;
19. подчертава, че защитата на авторското право и на сродните му права е предварително условие за стимулиране на творческото начало и иновацията, както и за запазване на различните културни идентичности;
20. признава, че широкото разпространяване на знания подпомага изграждането на по-интегрирани и сближени общества, но отбелязва, че високата степен на защита на авторското право е от ключово значение за творческата дейност и затова е необходим балансиран подход с цел да се гарантира запазването и развитието на творческата дейност в интерес на всички;
21. припомня, че системата на авторското право е най-подходящата система за икономика, основана на знание и компетентност;
22. подчертава, че европейска рамка за авторското право, осигуряваща висока степен на защита, представлява необходимо условие за постоянни нововъведения и инвестиции от страна на издателите в нови електронни продукти и услуги, които допринасят съществено за усилията на Европейския съюз да се превърне в основен фактор в икономиката на световно равнище, основана на знанието;
23. счита, че спазването на авторското право и на сродните му права е най-добрата гаранция за развитието на законната търговия с цифрови продукти;
24. отбелязва, че наличието на многообразие в предлагането на продукти и услуги на културната индустрия и разпространението на тези продукти и услуги на територията на Съюза зависи и от спазването и защитата на авторското право и сродните му права;
25. подчертава, че динамизмът и разнообразието на творческата дейност в Европа са сред стълбовете на свободата на изразяване;
26. припомня, че спазването на авторското право представлява средство за запазване на различните национални култури;

27. посочва, че притежателите на права трябва да могат да се възползват от защитата на авторското право и сродните му права там, където тези права са установени, независимо от националните граници или начините на използване, през целия период на тяхната валидност;
28. припомня, че информационното общество отваря нови пазари, на които защитените произведения могат да бъдат използвани чрез електронни продукти и интерактивни услуги;
29. приветства успеха на проекта Еурогеана, който доказва функционалността на европейския подход, свързващ защитата на авторските права и по-добрия достъп на потребителите до творческо съдържание онлайн; отбелязва, че Еурогеана, със своето желание за работа в партньорство и постоянен диалог между всички заинтересовани страни, гарантира цялостта на произведенията и високото качество на законната цифровизация; изтъква още, че законодателството на Общността в областта на авторското право постановява, че за цифровизиране и предоставяне на достъп до защитени произведения, дори под формата на откъси, е необходимо разрешение от притежателите на права; подчертава, че този принцип е сред основните за Еурогеана;
30. смята, че е важно да се гарантира спазването на моралните права на авторите и изразява безпокойство по повод разпространението на трудови договори („наемна работа“), които предвиждат принудителното отстъпване на авторското право и накърняват правото на „бащинство“ и зачитането на произведенията;

Режим на изключения

31. припомня, че съгласно член 5, параграф 5 от Директива 2001/29/ЕО, изключенията, предвидени в нея, се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права (условие за „проверка на три етапа“);
32. счита, че дигитализирането на произведения трябва да спазва авторските права и сродните им права и не трябва да накърнява нормалното използване на произведенията в интернет, по-специално що се отнася до приходите, получени по силата на правото на предоставяне на произведенията;
33. счита, че подходът, възприет от Директива 2001/29/ЕО, основаващ се на изчерпателен списък с незадължителни изключения, е достатъчно гъвкав и продължава да бъде валиден;
34. счита, че създаването на цифрови библиотеки въз основа на проекти за широкомащабно дигитализиране, които да бъдат достъпни онлайн, трябва да се извършва изцяло в съгласие с притежателите на авторските права и сродните им права, въз основа на доброволно договорени споразумения;
35. счита, че изключението, предвидено в член 5, параграф 3, буква б) от Директива 2001/29/ЕО в полза на хората с увреждания, следва да се прилага изцяло;

36. приканва към размисъл относно риска за защитата на авторското право и сродните му права, който представлява изключението от правата на възпроизвеждане и разгласяване в рамките на приложните научни изследвания при дистанционното обучение;
37. счита, че научноизследователската общност следва да се ангажира съвместно с издателите с режими за предоставяне на лицензи с оглед подобряване на достъпа до произведения за образователни и изследователски цели; при все това отбелязва значението на специализираните издания, които играят определяща роля в процеса на партньорските проверки при оценката на резултатите от академичните изследвания и чиято финансова жизнеспособност зависи от приходи от абонamenti;
38. счита, че оперативната съвместимост между онлайн услугите и различните видове оборудване за тяхното приемане трябва да се насърчава с цел стимулиране на законното предлагане и развитие на конкурентоспособен онлайн пазар;
39. счита, че произведенията, създадени от ползвателите, трябва да спазват авторското право и сродните му права и че не се налага въвеждането на ново изключение по отношение на „произведения, създадени от ползвателите“;

Прилагане на правата

40. припомня, че икономиката на продукти на културата и непрестанната творческа дейност са застрашени от неразрешеното използване, което сериозно вреди на сектора на артистичното творчество и технологичните иновации;
41. признава значението на инвестициите, направени от издателя за продуциране на съдържание и публикуване на хартиени и електронни носители, и изтъква необходимостта да се води ефикасна борба срещу действия на трети лица, които не зачитат европейското законодателство в областта на авторските права и излагат тези инвестиции на опасност;
42. счита, че борбата срещу пиратството трябва да се води в няколко посоки: обучение и превенция, развитие на законното цифрово предлагане и достъп до него, сътрудничество и наказателни санкции;
43. подкрепя насърчаването на среда, благоприятстваща законното разпространение и достъп до творческо съдържание онлайн;
44. подчертава, че е важно да се осигури всеобщ достъп до съдържание, обект на авторско право, при строго спазване на разпоредбите на авторското право;
45. призовава настоятелно за изясняване на положението с конкурентния пазар на авторско право и сродните му права онлайн (предвид случая CISAC (Международна конфедерация на дружествата на композитори и автори));
46. изтъква, че дейността на сайтове, които предлагат изтегляне на произведения и изпълнения, защитени от авторско право и сродните му права, без съгласието на притежателите на правата, както и обменът от типа „потребител към потребител“ („peer to peer“) на произведения и изпълнения без съгласието на притежателите на

права, са незаконни;

47. подкрепя създаването в различните държави-членки на механизми, които да се използват при поискване от притежателите на права и съгласно постепенен подход с цел спазване на авторското право в интернет;
 48. одобрява действията, предприети от различни национални съдебни системи срещу интернет сайтове, разпространяващи незаконно произведения в мрежата (например „The Pirate Bay“);
 49. призовава дейността на тези сайтове да бъде преустановена от съдебните органи на държавите-членки;
 50. приканва Комисията да проучи прилагането на член 8, параграф 3 от Директива 2001/29/ЕО, както и да вземе предвид най-добрите средства за борба с пиратството, по-специално онлайн, с цел да спомогне за насърчаването и развитието на процъфтяващ пазар на съдържание онлайн;
 51. насърчава създаването и използването на нови безплатни и подлежащи на изтегляне европейски интернет технологии за идентифициране и разпознаване и подкрепя вече съществуващите такива технологии с цел пиратските продукти да се отличават по-лесно от законните продукти;
 52. приканва да се помисли за отговорността на доставчиците на интернет достъп в борбата срещу пиратството;
 53. призовава за сътрудничеството на доставчиците на интернет достъп за предотвратяване и премахване на електронното пиратство;
 54. призовава към развитие на законното предлагане на произведения в интернет, чрез намаляване, например, на ДДС върху цифровите услуги;
 55. счита, от една страна, че обучението и осъзнаването са от съществено значение и приканва, от друга страна, Комисията да осигури прозрачността и оперативната съвместимост на системите за управление на цифровите права;
 56. изисква от Комисията да разшири обхвата на своето бъдещо преразглеждане на Директива 2001/29/ЕО, така че да включи прилагането член 3, параграф 2, буква а) от нея; счита за уместно Комисията да проучи нови средства за подобряване на положението на изпълнителите, ако прилагането на правото, предвидено от тази разпоредба, се преценява като недостатъчно;
 - o
 - o
 - o
57. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

I. Авторско право и сродните му права в информационното общество

Защитата на авторското право и сродните му права в рамките на информационното общество е важен елемент за развитието на икономическия живот на вътрешния пазар. Авторското право признава традиционно на автора две основни имуществени права: правото на възпроизвеждане и правото на публично разгласяване.

Информационното общество отваря нови пазари, на които защитените произведения могат да бъдат използвани чрез електронни продукти и интерактивни услуги.

В този контекст защитата на авторското право и сродните му права е едно от условията за стимулиране на творческото начало и иновацията, както и на различните културни идентичности.

Авторското право и сродните му права са нещо повече от последващо възнаграждение на работата на твореца; то е и начин той да бъде насърчаван да продължава да твори. Този насърчителен аспект е още по-важен за продуцентите и за посредниците в разпространението.

Следователно притежателите на права трябва да могат да се възползват от защитата на авторското право и сродните му права там, където тези права са установени, независимо от националните граници или начините на използване, през целия период на тяхната валидност.

Пиратството в информационното общество възпира продължаването на творческата дейност, която трябва да бъде финансово рентабилна.

Трябва да се има предвид, че информационните стоки имат атипична структура на разходите, съгласно която основната част от разходите е в областта на концепцията и продуцирането.

Не трябва да се допуска естеството на авторското право да бъде променено от технологичния прогрес

Борбата срещу пиратството трябва да се води в няколко посоки: обучение и превенция, развитие на достъпа до законното цифрово предлагане, сътрудничество и наказателни санкции.

Днес е необходимо да се гарантира равновесие между законните интереси на авторите и интересите на публиката и на обществото в светлината на Всеобщата декларация за правата на човека на ООН, в чийто член 27 се постановява: „1) Всеки човек има право свободно да участва в културния живот на обществото, да се наслаждава на изкуствата, да участва в научния напредък и да се ползва от неговите постижения. 2) Всеки човек има право на закрила на моралните и материалните си интереси, които са резултат от каквото и да е научно, литературно или художествено произведение, на което той е автор“.

Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското

право и сродните му права в информационното общество си поставя три основни цели:

- да утвърди допълнително авторското право и това на притежателите на сродните му права, като отчита спецификите на цифровата област;
- да дефинира режима на изключения от тези права;
- да осигури правна защита на техническите мерки, прилагани към произведенията и услугите, за да възпрепятства действия, които не са разрешени от притежателите на права.

Директивата се вписва в линията на договорите от 1996 г. на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) за авторското право.

Директивата оставя много свобода на държавите-членки за транспонирането ѝ и това води понякога до правна несигурност в рамките на всяка държава и до различия между държавите-членки поради незадължителния характер на много разпоредби, които им предоставят възможността да приемат по тяхно усмотрение множество изключения от постановените права, и поради понякога неясните формулировки, с които се възлага на държавите-членки прилагането на правната защита.

II. Елементи за оценяване на прилагането на Директива 2001/29/ЕО

Докладът на Европейската комисия относно прилагането на Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (SEC 2007/1556) разглежда транспонирането от държавите-членки и прилагането от националните съдебни органи на член 5 (Изключения и ограничения), член 6 (Задължения по отношение на техническите мерки) и член 8 (Санкции и средства за правна защита) от въпросната директива.

Режимът на изключения, неговото прилагане и практическото транспониране

- В член 5 от директивата се предвижда задължително изключение (параграф 1) и възможни изключения само от правото на възпроизвеждане (параграф 2) или от правото на възпроизвеждане, разгласяване и предоставяне на разположение на обществото (параграф 3), като тези възможни изключения могат да обхващат и правото на разпространение (параграф 4).
- В параграф 5 всички изключения и ограничения на различните изключителни права, обявени от директивата, се подчиняват на правилото за „тройна проверка“ тоест, те трябва да *„се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“*. Тази „тройна проверка“ произлиза от член 9.2 на Бернската конвенция за закрила на произведенията на литературата и изкуството и член 10 от Договорите на СОИС от 1996 г.

В член 5, параграф 1 се предвижда изключение за временни действия на

възпроизвеждане, с преходен или инцидентен характер, които представляват неразделна и съществена част от технологичния процес.

В член 2 от директивата се утвърждава правото на възпроизвеждане в най-общ смисъл, но в цифровата среда възпроизвежданията са многобройни и нередко краткотрайни. Независимо от това те попадат в обхвата на изключителното право, поради което се предвижда изключение – единственото задължително в директивата (член 5, параграф 1) – за възпроизвеждане, необходимо при определени начини на комуникация.

За сметка на това с решението по делото *Google-Copiepresse* от 13 февруари 2007 г. белгийският съд реши, че копието на уебстраница, запаметено на сървъра на Google, и наличието на връзка, която позволява публичен достъп до същата уебстраница, противоречи на правото на възпроизвеждане и на правото на предоставяне на публично разположение.

Всички държави-членки, с изключение на Обединеното кралство и Ирландия, транспонираха по различни начини изключението за възпроизвеждането за лично ползване, предвидено в член 5, параграф 2, буква б).

Изключението, предвидено в член 5, параграф 2, буква в) по отношение на специфични действия на възпроизвеждане, извършвани от библиотеки или други учреждения, които нямат за цел търговска изгода, не е неограничено. То е сведено до специфични случаи, като например възпроизвеждане, необходимо за съхранение на трудовете, включени в каталозите на библиотеките.

Така например издателите смятат, че имат право да дават предварително разрешение за сканиране на книга, както в иска срещу Google, подаден на 6 юни 2006 г. в окръжния съд в Париж от групата La Martinière и други.

Очевидно предоставянето онлайн на книги от цифрови библиотеки може да нанесе много сериозни вреди на притежателите на авторските права.

Изключението, предвидено в член 5, параграф 3, буква в) в полза на пресата и във връзка със съобщаването на актуални събития, беше тълкувано от някои държави-членки в много широк смисъл, но с решението по делото *Copiepresse срещу Google* белгийският съд прецени, че възпроизвеждането от Google на части от статия без коментар не спада към това изключение. Според същото решение изключението за цитати за цели като критика или обзор съгласно член 5, параграф 3, буква г) не се прилага за услугата Google.News.

Изключението, предвидено в член 5, параграф 3, буква к), когато е налице използване за целите на карикатурата или пародията, беше транспонирано в националните законодателства със съществени разлики; например в Обединеното кралство то не е предвидено, а в Германия е строго регламентирано според съдебната практика на областния съд в Хамбург с неговото решение относно „thumbnails“ от 5 септември 2003 г.

Защита на технологичните мерки

В член 6 от директивата от държавите се изисква правна защита срещу заобикалянето на всяка ефективна технологична мярка за защита, както и срещу разпространението на средства за заобикалянето на такива мерки.

В член 6, параграф 3 се пояснява смисълът на израза „технологични мерки“:

„технология, устройство или компонент, който в нормалния ход на работата си е предназначен да предотврати или ограничи действия по отношение на произведения или други обекти, защитени от закона, които не са разрешени от притежателя на авторско право или право, сродно на авторското право, както предвижда законът, или на правото sui generis, предвидено в глава III от Директива 96/9/ЕО“.

В Обединеното кралство в решението на Върховния съд от 2005 г. по делото *Sony Computer Entertainment срещу Ball* се постановява, че за да бъде включена дадена технологична мярка за защита (ТРМ) в дефиницията, посочена в член 6, параграф 3, е необходимо да се установи дали тя е била създадена изрично за тази цел (*„it is necessary to determine whether it is designed in the normal course of its operation to prevent unauthorised use of copyright work in a way which would amount to an infringement of copyright“*).

С решение по делото *Heise Online* от 2005 г. германската съдебна практика постанови забрана за предлагане на софтуер за заобикаляне на всякакви технологични мерки за защита, дори и с връзки към „офшорен Интернет сайт“.

Понятието за „ефективна технологична мярка“ беше транспонирано от всички държави-членки, с изключение на Словакия и Швеция.

В член 6, параграф 4 се предвижда възможността държавите-членки да вземат съответни мерки, за да гарантират изключения – при липса на доброволни мерки, предприети от притежателя на права – от защитата на технологичните мерки за защита в полза на бенефициерите, предвидени в член 5, параграф 2, букви а), б) в) и д) и в член 5, параграф 3, букви а), б) или д). Това доста широко понятие за „съответни мерки“ се прилага по различен начин в държавите-членки; така например то не е транспонирано по никакъв начин в Австрия, Чешката република, Нидерландия; за сметка на това във Финландия, Дания, Естония, Гърция и Унгария са предвидени мерки за медиация и арбитраж, а в Белгия, Германия, Испания и Ирландия – възможност за правна защита. Франция пък предвижда възможност за административна процедура.

Санкции и защита на притежателите на авторско право и сродните му права

В член 8, параграф 3 от Директива 2001/29 се предвижда, че „държавите-членки гарантират притежателите на права да могат да поискат издаването на съдебна забрана срещу посредници, чиито услуги се използват от трети лица за нарушаване на авторското право или на сродно на него право“. Само Австрия, Гърция, Литва и Белгия са транспонирани изрично този член, който в останалите държави-членки е обхванат от съществуващото законодателство.

През последните години бяха заведени редица съдебни иски срещу доставчици на

достъп до интернет и хостове.

На 29 юни 2007 г. първоинстанционният съд в Брюксел нареди на дружество Scarlet (бивше Tiscali) да инсталира „филтри“, за да предотврати отклоняването на файлове „peer-to-peer“. В същия смисъл на 10 февруари 2006 г. датският съд поиска от един сървър да спре връзката с интернет на клиенти, нарушаващи авторското право, а на 25 октомври 2006 г., отново в Дания, на сървъра TELE2 беше наредено да блокира достъпа на своите клиенти до руския сървър AllofMP3.com, който позволяваше незаконно изтегляне на песни.

Много деликатна е областта на „peer to peer“, или с други думи, съществуването на интернет сайтове и софтуер, чрез които потребителите споделят помежду си, пряко или с посредничеството на общ сайт, файлове, съдържащи възпроизведени защитени произведения или изпълнения без съгласието на притежателите на правата (Napster – централизирано, Kazaa – децентрализирано).

Отвъд това явление на „peer to peer“, дейността на сайтове, които предлагат изтегляне на защитени произведения или изпълнения без необходимите разрешения, е незаконна и за нея не могат да се прилагат никакви изключения.

Така дейността на потребителите на интернет, които си предават файлове, следва да се разглежда като незаконен акт на предоставяне на публично разположение без възможност за прилагане на изключения.

Колкото до дейността по изтеглянето, може да се постави под съмнение дали тя представлява акт на възпроизвеждане, който може да се възползва от изключението за копие за лична употреба (член 5, параграф 2, буква б)), извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, но в такъв случай също следва да се има предвид законният или незаконният произход на източника.

На тази основа днес притежателите на правата се насочват към постигането на споразумения с доставчиците на достъп до интернет. Те предлагат създаването на процедури за уведомяване за подозрения за незаконни дейности, за да могат доставчиците на достъп да предприемат в подходящи срокове необходимите мерки спрямо потребителите на интернет и да съобщават техните пълни координати за целите на съдебното преследване. Всичко това обаче може да влезе в конфликт с принципа на защита на личните данни.

И наистина, според решението на Съда на ЕО от 29 януари 2008 г. по делото Telefonica правото на Общността не налага на държавите-членки задължението да разгласяват лични данни в рамките на гражданска процедура за осигуряване на ефективната защита на авторското право. Съдът обаче повдига въпроса за необходимото съчетаване на защитата на редица основни права, като правото на неприкосновеност на личния живот, от една страна, с правата на защита на интелектуалната собственост и ефективните мерки за правна защита, от друга страна. Решението Telefonica потвърждава значението на защитата на правата на интелектуална собственост и по никакъв начин не възпрепятства доставчиците на достъп и други онлайн оператори да сътрудничат с притежателите на права в борбата с пиратството в интернет.

8.10.2008

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРОМИШЛЕНОСТ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ЕНЕРГЕТИКА

на вниманието на комисията по правни въпроси

относно доклад на Комисията относно прилагането на Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (2008/2121(INI))

Докладчик по становище: Silvia-Adriana Țicău

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по промишленост, изследвания и енергетика приканва водещата комисия по правни въпроси да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. отново потвърждава, че информационното общество представлява основен стълб на Лисабонската стратегия, на базата на достъпа до знания и защитата на цифровото съдържание чрез стабилна и ефективна система на защита на авторското право и сродните му права и също така потвърждава, че тази защита трябва да е насочена към насърчаване на иновациите, съблюдаване на принципа за технологична неутралност и отчитане на легитимните интереси на спазващите закона потребители и доставчици на интернет услуги;
2. подчертава необходимостта от постигане на правна сигурност по отношение на авторското право в информационното общество и подчертава нуждата от по-нататъшна хармонизация в тази област в рамките на ЕС, както и между ЕС и САЩ;
3. припомня, че Директива 2001/29/ЕО относно хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество¹ е много важен компонент на законодателството на Общността за защита на интелектуалната собственост в цифровата среда, в съответствие с "договорите за интернет" на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС); наред с това припомня, че това законодателство работи добре на практика, като спомага за насърчаване изграждането на жизнена общност в рамките на Европа;

¹ ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10

4. отбелязва, че информационните технологии създават необходимостта от съвременно авторско право и сродните му права, и че защитата на тези права трябва да се гарантира, като се прави ясно разграничение между публичните органи, отговарящи за прилагането им и операторите, които работят в контекста на приложимата правна рамка;
5. припомня бързото увеличаване в интернет на обема на съдържание, създадено от потребителите и неговия принос за креативността; признава, че това е един сектор с все по-нарастваща стойност; отбелязва, че обменът на информация е предпоставка за това и че това трябва да бъде взето предвид; в тази връзка припомня, че защитата на авторското право насърчава инвестициите и създаването на съдържание, но че допускането на внимателно обмислени изключения е също толкова важно за гарантиране на достъпа до знания, творчески идеи и иновации;
6. отбелязва, че в доклада на Комисията относно прилагането на Директива 2001/29/ЕО се подчертава съществуването в отделните държави-членки на различия при прилагането на членове 5, 6 и 8 от нея, което води до различно тълкуване и различни решения на националните съдилища и припомня, че понастоящем тези решения са включени в съдебната практика на Съда на Европейските общности;
7. призовава Комисията да продължава да упражнява строг надзор върху прилагането на Директива 2001/29/ЕО и да докладва редовно на Парламента и на Съвета по този въпрос;
8. приветства приемането от Комисията на Зелената книга, озаглавена: "Авторското право в икономиката на знанието" и призовава Комисията, след като се допита до всички заинтересовани страни, да преразгледа Директива 2001/29/ЕО, за да изясни текста на членове 5, 6 и 8, с оглед осигуряване на хармонизация на равнището на Общността на правната рамка за защита на авторското право в информационното общество;
9. призовава Комисията, при извършването на по-нататъшна оценка на аспектите на Директива 2001/29/ЕО, в това число и на горепосочената Зелена книга, да вземе предвид резолюцията на Парламента от 31 януари 2008 г. относно Европейското изследователско пространство: нови перспективи¹, в която се изтъква значението на зачитането на интелектуалната собственост и се подчертава, че инвестициите на издателите в инфраструктура, функционалност и инициативи, свързани с електронните препратки, доведоха до големи подобрения в разпространението на информация и познания.

¹ Приети текстове, Р6_та (2008)0029.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	7.10.2008
Резултат от окончателното гласуване	+: 34 -: 3 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Jan Březina, Jerzy Buzek, Jorgo Chatzimarkakis, Giles Chichester, Dragoş Florin David, Pilar del Castillo Vera, Den Dover, Nicole Fontaine, Norbert Glante, András Gyürk, David Hammerstein, Mary Honeyball, Ján Hudacký, Romana Jordan Cizelj, Werner Langen, Pia Elda Locatelli, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Atanas Paparizov, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Paul Rübig, Britta Thomsen, Patrizia Toia, Claude Turmes, Nikolaos Vakalis, Adina-Ioana Vălean
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Manuel António dos Santos, Juan Fraile Cantón, Neena Gill, Pierre Pribetich, Silvia-Adriana Țicău, Vladimir Urutchev
Заместник(ци) (чл. 178, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	José Javier Pomés Ruiz

19.11.2008

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР И ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

на вниманието на комисията по правни въпроси

относно доклада на Комисията относно приложението на Директива 2001/29/ЕО за хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (2008/2121(INI))

Докладчик по становище: Janelly Fourtou

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите приканва водещата комисия по правни въпроси да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. отбелязва, че отраслите в областта на творческата дейност са развиващ се сектор, който осигурява 2,6 % от БВП на Съюза (2003 г.) и в който са заети над пет милиона души;
2. припомня, че защитата на авторското право и сродните му права в рамките на информационното общество е важен елемент за развитието на икономиката на вътрешния пазар, който подкрепя добродетелен кръг от поощрения, творчество, инвестиции и разпространение до европейските потребители;
3. припомня, че Европейската общност и държавите-членки са задължени да спазват международните разпоредби относно авторското право, а именно член 9, параграф 2 от Бернската конвенция и член 13 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, възпроизведени в член 5, параграф 5 от Директива 2001/29/ЕО;
4. подчертава, че е важно да се осигури всеобщ достъп до съдържание, обект на авторско право, при строго спазване на разпоредбите на авторското право;
5. отбелязва, че мерките на технологично равнище не трябва да ощетяват

необосновано или в прекомерна степен правата на лицата, които законно ползват продукти, защитени от авторското право;

6. признава, че широкото разпространяване на знания допринася за интеграцията и социалното сближаване, но отбелязва, че високата степен на защита на авторското право е от ключово значение за творческата дейност и затова е необходим балансиран подход с цел да се гарантира запазването и развитието на творческата дейност в интерес на всички;
7. подчертава, че европейска рамка за авторското право, осигуряваща висока степен на защита, представлява необходимо условие за постоянни нововъведения и инвестиции от страна на издателите в нови електронни продукти и услуги, които допринасят съществено за усилията на Съюза да се превърне в основен фактор в икономиката на знанието на световно равнище;
8. счита, че изключенията от и ограниченията в областта на авторското право и сродните му права могат да бъдат най-ефективно обезпечавани на национално равнище, тъй като това осигурява най-гъвкавите решения при бързо променящите се условия на информационното общество;
9. отбелязва, че този първи доклад, свързан с приложението на членове 5, 6 и 8 от Директива 2001/29/ЕО, не позволява същинска оценка поради закъснялото транспониране от страна на държавите-членки и следователно призовава Комисията да съсредоточи усилията си върху пълното транспониране на Директива 2001/29/ЕО във всичките ѝ аспекти и гарантирането на баланс между осигуряването на възнаграждение за притежателите на права и разпространението в полза на европейските потребители;
10. изразява съжаление от факта, че в своя доклад Комисията пренебрегва законодателната практика на страните, които се присъединиха към Съюза след приемането на директивата;
11. изразява желанието Комисията да отдели повече време за определянето на по-разнообразна гама от бъдещи мерки за транспониране и съдебна практика;
12. счита, че приложението на директивата трябва да е с по-широк обхват и следва в частност да взема предвид разпоредбите относно електронната търговия, включени в Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар¹, Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно упражняването на права върху интелектуалната собственост² и разпоредбите относно защитата на личните данни, включени в Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни³;

¹ ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1.

² ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр. 45.

³ ОВ L 281, 23.11.1995, стр. 31.

13. отбелязва, че Директива 2001/29/ЕО предоставя правно средство за зачитане на правата, но насърчава развитието и използването на алтернативи в рамките на системите на арбитраж, медиация и саморегулиране, които ангажират различни заинтересовани страни от областта на цифровите технологии;
14. счита, от една страна, че обучението и осъзнаването са от съществено значение и приканва, от друга страна, Комисията да осигури прозрачността и оперативната съвместимост на системите за управление на цифровите права.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	6.11.2008
Резултат от окончателното гласуване	+: 34 -: 1 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Mia De Vits, Janelly Fourtou, Evelyne Gebhardt, Martí Grau i Segú, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Christopher Heaton-Harris, Anna Hedh, Илияна Малинова Йотова, Pierre Jonckheer, Kurt Lechner, Lasse Lehtinen, Toine Manders, Catuscia Marini, Arlene McCarthy, Николай Младенов, Zita Pleštinská, Giovanni Rivera, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Leopold Józef Rutowicz, Salvador Domingo Sanz Palacio, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Marianne Thyssen, Jacques Toubon, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler, Marian Złotea
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Wolfgang Bulfon, Colm Burke, Joel Hasse Ferreira, Andrea Losco, Manuel Medina Ortega, Anja Weisgerber
Заместник(ци) (чл. 178, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Maddalena Calia, Francesco Ferrari, Mario Mauro, Willem Schuth

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	20.1.2009
Резултат от окончателното гласуване	+: 22 -: 0 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Carlo Casini, Bert Doorn, Monica Frassoni, Giuseppe Gargani, Neena Gill, Othmar Karas, Klaus-Heiner Lehne, Katalin Lévai, Antonio López-Istúriz White, Manuel Medina Ortega, Hartmut Nassauer, Aloyzas Sakalas, Eva-Riitta Siitonen, Francesco Enrico Speroni, Diana Wallis, Rainer Wieland, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Brian Crowley, Eva Lichtenberger, József Szájer, Jacques Toubon, Ieke van den Burg